

Nr 113

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till riktlinjer för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar, m. m.; given Stockholms slött den 23 mars 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

INGEMUND BENGTTSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen ges förslag till riktlinjer för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar. Mellan staten och centralförbunden för trav- och galoppsporten har avtal ingåtts om inrättandet av en central association för totalisatorverksamheten. Associationen avses få formen av ett aktiebolag som bemyndigas att anordna eller låta anordna totalisatorvadhållning vid trav- och galopptävlingar.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 23 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MÖRBERG, BENGTSSON, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *riktlinjer för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar, m. m.* och anför.

Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 maj 1971 tillkallade jag en sakkunnig¹ med uppdrag att utreda frågor rörande galoppporten. Sedan utredningsarbetet bedrivits någon tid, visade det sig att också travsportens ekonomi snabbt höll på att försämras. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 december 1971 utvidgades den sakkunniges uppdrag till att även avse frågor rörande travsporten. Utredningen ändrade i detta sammanhang sitt namn från galoppportutredningen till trav- och galoppportutredningen. I december 1972 avlämnade utredningen betänkandet (Ds Jo 1972: 8) Trav- och galoppport i Sverige.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av socialstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket, skolöverstyrelsen, lantbruksstyrelsen, lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan, postverket, länsstyrelserna i Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Örebro, Västernorrlands och Västerbottens län, 1972 års lotteriutredning, Svenska kommunförbundet, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges veterinärförbund, Svenska lantarbetareförbundet, Sveriges riksiddrottsförbund, AB Tipstjänst, Svenska penninglotteriet AB, Riksförbundet för Sveriges travhästägare, Svenska travsportens centralförbund, Travtränarnas riksförbund, Svenska galoppportens centralförbund och Svenska galopptränareföreningen.

Yttranden har också avgetts av Svenska hundkapplöpningssportens centralförbund och statskontrollanten vid Täby Galopp AB.

Sedan remissyttrandena inkommit har förhandlingar förts mellan företrädare för staten samt trav- och galoppporten rörande riktlinjer för en organisation för totalisatorverksamhet vid trav- och galopptävlingar, m. m.

¹ Överdirektören Bengt Resare

För sammanhangets skull är det lämpligt att lämna en utförlig redogörelse för ärendet. Jag kommer därför i det följande att även ta upp frågor som är av den karaktären att de inte behöver underställas riksdagen.

Nuvarande ordning

Trav- och galoppsportens olika organisationer har till ändamål att främja hästaveln och intresset för hästsporten genom att anordna eller understödja offentliga hästtävlingar. För tävlingsverksamheten svarar lokala tävlingsanordnande organisationer. Inom travsporten, liksom inom galoppsporten, övervakas och regleras tävlingsverksamheten av ett centralförbund, Svenska travsportens centralförbund (travförbundet) resp. Svenska galoppsportens centralförbund (galoppförbundet). Totalisatorverksamheten är trav- och galoppsportens största inkomstkälla. Genom särskilda beslut varje år lämnar Kungl. Maj:t tillstånd för tävlingsarrangörer att i samband med tävlingarna anordna vadhållning med s. k. totalisator. Lantbruksstyrelsen svarar för den närmare kontrollen av vadhållningen.

Travförbundet är en sammanslutning av inom Sverige verksamma travsällskap. Förbundet har till ändamål att bl. a. organisera och reglera landets travsport. Förbundet skall utfärda bestämmelser för travsporten och leda verksamheten inom denna. Förbundet yttrar sig över de tävlingsanordnande organisationernas ansökningar till Kungl. Maj:t om tillstånd att anordna vadhållning med totalisator. Förbundet avger också förslag till Kungl. Maj:t om totalisatormedlens fördelning mellan staten och travsporten.

En av travförbundets viktigaste uppgifter är att utfärda reglementen och tävlingsbestämmelser. Förbundet fastställer tävlingsprogram för de olika banorna. Alla funktionärer vid tävlingar där vadhållning med totalisator äger rum skall godkännas av förbundet. Ingen professionell tränare kan utöva sin verksamhet utan förbundets medgivande. Till förbundets uppgifter hör även andra frågor av tävlingsteknisk natur.

Förbundets högsta myndighet utövas gemensamt av befullmäktigade representanter för de anslutna sällskapen och travförbundets styrelse. Varje tävlingsanordnande organisation som förfogar över en permanent tävlingsbana utser en fullmäktig och suppleant för denna för varje påbörjat tiotal under närmast föregående år anordnade tävlingsdagar. Övriga organisationer som under minst två av de senaste tre kalenderåren avhållit tävlingar får utse vardera en fullmäktig och suppleant.

Det finns sammanlagt 44 tävlingsanordnande travorganisationer anslutna till förbundet. 31 av dessa hade år 1972 tillstånd att anordna vadhållning med totalisator. Organisationerna är ideella föreningar och benämns oftast travsällskap. De äger själva banorna och andra an-

läggningar. I tre fall har kommuner ekonomiska intressen i anläggningarna.

Tävlingsbanorna klassificeras som permanenta eller inte permanenta. De permanenta banorna fyller vissa tekniska krav på tidtagning m. m. På dessa banor skall dessutom anordnas minst tio tävlingsdagar per år. Inte permanenta banor är i vissa fall isbanor med tävlingar under vinterhalvåret.

Galoppförbundet är en sammanslutning av galopporganisationer som är verksamma inom Sverige och som anordnar tävlingar. Förbundet har en med travförbundet parallell uppbyggnad och funktion. Galoppförbundet har till ändamål att främja galoppsportens utveckling genom att vara ett samordnande organ för de tävlingsanordnande organisationerna.

Till galoppförbundets åligganden hör bl. a. att yttra sig över ansökningar från galopporganisationerna om tillstånd att anordna vadhållning med totalisator, att utfärda reglemente och andra bestämmelser för galoppsporten och att följa sportens utveckling inom och utom landet.

Beslutanderätt utövas av fullmäktige, som består av valda ombud för de anslutna organisationerna och styrelsens ledamöter. Till förbundet hör fyra tävlingsanordnande galopporganisationer som samtliga har totalisatorstillstånd.

Täby Galopp AB är ett av Kapplöpningshästägareklubben i Stockholm helägt bolag. Bolaget arrenderar mark och anläggningar av staten. 1970 års riksdag (prop. 1970: 165, JoU 1970: 53, rskr 1970: 413) beviljade Täby Galopp AB ett lån på 2 250 000 kr. Av lånebeloppet avsåg 1,5 milj. kr. likviditetsförbättrande åtgärder och resterande del vissa investeringar. Som villkor för det beviljade lånet gäller att staten utser en representant i bolagets styrelse. Efter riksdagens medgivande (prop. 1971: 145 s. 41, JoU 1971: 69, rskr 1971: 318) efterskänkte Kungl. Maj:t år 1971 statens fordran på Täby Galopp AB med 400 000 kr. I prop. 1973: 85 angående utgifter på tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1972/73, bilaga 7, har Kungl. Maj:t hemställt om riksdagens medgivande att efterskänka ytterligare 445 000 kr.

Utöver den verksamhet som bedrivs på Täbybanan i Stockholm anordnas galopptävlingar med totalisatorvadhållning i Malmö och Göteborg. Galopporganisationerna utnyttjar vid dessa platser travets anläggningar. Galopptävlingar anordnas också i begränsad omfattning vid Strömsholm.

Enligt 1 § lotteriförordningen (1939: 207) meddelar Kungl. Maj:t tävlingsanordnande organisationer totalisatorstillstånd. Sådant tillstånd har hittills endast lämnats hästsportsorganisationer. Totalisatorstillstånd utfärdas för ett år i taget och gäller för ett för varje tävlingsanordnande organisation medgivet högsta antal tävlingsdagar.

Det i vadhållningen omsatta beloppet fördelas till spelarna sedan det s. k. vinstavdraget frånräknats. Vinstavdraget varierar för olika spel-

former. I allmänhet utgör avdraget 20 % av insatserna i varje löpning. Avdraget är dock 30 % vid kombinerat spel på vinnare och andra häst samt 35 % vid V5-vadhållning. Avdragens storlek fastställs av riksdagen. Senast behandlades denna fråga av 1960 års riksdag (prop. 1960: 150, BeU 1960: 60, rskr 1960: 344).

De genom vinstavdragen innehållna totalisatormedlen fördelas mellan statsverket och resp. anordnare enligt grunder som Kungl. Maj:t bestämmer. Enligt gällande ordning beräknas statens andel efter en i förhållande till dagsomsättningen på totalisatorn progressiv skala. Olika skalor tillämpas för trav- och galopporganisationer. Vad som återstår av vinstavdraget sedan statens andel frånräknats tillfaller anordnaren och är avsett att täcka kostnaderna för tävlingsverksamheten.

I samband med att totalisatorstillstånd beviljas de tävlingsanordnande organisationerna uppdrar Kungl. Maj:t åt lantbruksstyrelsen att utöva tillsyn över organisationerna och vadhållningen. Om en organisation överträder de föreskrifter, som Kungl. Maj:t eller styrelsen meddelat, eller utträder ur det centralförbundet den tillhör, kan Kungl. Maj:t återkalla det beviljade totalisatorstillståndet.

Bestämmelser för vadhållningen utfärdas av lantbruksstyrelsen. I det av styrelsen fastställda vadhållningsreglementet (1965: 932, omtryckt 1972: 547) ges regler för insatsernas storlek, vinstuträkning, återbetalning av insatser m. m. För kontrollen av vadhållningen m. m. förordnar styrelsen en totalisatorkontrollant vid varje bana. Genom sin medverkan under tävlingsdagen skall kontrollanten tillvarata såväl vadhållarnas som statens intressen. Förutom den direkta kontrollen av vadhållningen utövar styrelsen tillsyn även över de tävlingsanordnande organisationerna.

Lantbruksstyrelsen är vidare tillsynsmyndighet för djurskyddet vid bl. a. trav- och galopptävlingar. I 4 a § kungörelsen (1959: 486) om offentlig förevisning av djur föreskrivs bl. a. att av styrelsen förordnad veterinär skall närvara vid offentlig tävling med djur som äger rum på tävlingsbana.

Utredningen

Trav- och galoppsportutredningen påpekar att båda sportgrenarna genomgick en mycket stark utveckling i Sverige under 1950- och 1960-talen. Denna utveckling präglades främst av en ökad vadhållning vilket blev särskilt markant efter V5-spelets införande år 1959. Under senare år har inträtt en viss stagnation i sporten och i många fall en tillbakagång i spelet. Denna utveckling gjorde sig först gällande inom galoppsporten. Det dåliga ekonomiska utfallet för hästsporten har enligt utredningens mening måst bäras av hästägarna. De tävlingsanordnande organisationernas ekonomi har dock också försämrats. Grunderna

för totalisatormedlens fördelning mellan staten och sporten har ändrats ett flertal gånger till förmån för sporten.

Utredningen anser att vissa förhållanden hos organisationerna kan kritiseras. Utredningen har dock inte ansett sig böra närmare gå in på konkreta rationaliseringsåtgärder vid de befintliga banorna eftersom direktiven för utredningen förutsatte att detta framför allt var en fråga för sportens egna organ att ta upp. Utredningen framhåller att anmärkning framför allt kan riktas mot att det nuvarande systemet för totalisatorstillstånd och fördelning av vinstavdrag har lett till en alltför planlös utveckling av trav- och galoppsporten. Organisationerna har ofta gjort investeringar som senare visat sig svåra att finansiera. Aveln och hästbeståndet har också vuxit utan att tillräcklig hänsyn tagits till möjligheterna att få tillfredsställande kostnadstäckning. Vid utbyggnaden av hästsporten har inte heller i tillräcklig utsträckning beaktats personalens anställningstrygghet och övriga arbetsförhållanden. Utredningen finner att uppenbara brister i detta avseende f. n. föreligger för vissa personalkategorier.

Utredningen föreslår att ett system skapas för hästsporten och totalisatorvadhållningen med en sådan utformning att det stimulerar sporten som kollektiv att fortlöpande effektivisera verksamheten. I fråga om relationen mellan statsmakterna och hästsporten föreslår utredningen en förenkling så till vida att statens bedömningar och avvägningar skall ske på generella grunder och avse hästsporten som kollektiv och inte de enskilda underorganisationerna. Sporten å sin sida måste enligt utredningens mening vara beredd att ta på sig ett större kollektivt ansvar, men bör samtidigt få större möjligheter att forma sin egen utveckling.

Statsmakterna bör enligt utredningens mening ge hästsporten en stabil ram som bör vara sådan att sportens ekonomi och struktur på lämpligt sätt anpassas efter publik- och spelintresset. Vid en uppåtgående utveckling bör inte en hård marginalbeskattning av vinstavdragsmedlen framtvunga justeringar av fördelningsskalan från fall till fall. Lokala öknings- eller inskränkningar av totalisatorverksamheten bör inte föregås av något annat ställningstagande än hästsportens egna bedömningar. Sporten får dock inte utvecklas på sådant sätt att ständigt återkommande ändringar måste göras i fördelningen av totalisatormedlen. Utredningen utgår sålunda från att statsmakterna inte fortlöpande kan acceptera en ekonomisk omfördelning till sportens fördel, grundad på ökade relativa kostnader för verksamheten. Om allmänhetens intresse för sporten i framtiden viker, måste konsekvenserna främst tas i sportens olika led. En strukturrationalisering kan komma att innebära nedläggning av banor.

Utredningen betonar att det lokala engagemanget och intresset inom hästsporten inte får gå förlorat. Över huvud taget bör enligt utredningen beaktas att den svenska hästsporten i dag inte skulle ha varit vad den

är, om inte betydande insatser av både ideell och ekonomisk natur gjorts av många enskilda människor. Utredningen anser det vara angeläget att denna inställning till sporten kan bevaras och även utvecklas.

För att avhjälpa de brister som tidigare nämnts föreslår utredningen att en ny organisation bildas för hästsporten och att en ändrad ordning införs för totalisatorverksamheten.

Enligt utredningens mening bör ansvaret för den samlade totalisatorverksamheten och därmed sammanhängande frågor läggas på en av travförbundet och galoppförbundet bildad central association, som föreslås få formen av ett aktiebolag. I bolagets styrelse bör staten bli representerad. Utredningen föreslår att styrelsen skall bestå av sju ledamöter, av vilka tre utses av Kungl. Maj:t, tre av travförbundet och en av galoppförbundet. Innan bolaget bildas bör överläggningar äga rum mellan staten och de båda förbunden om ett avtal angående de närmare uppgifterna för bolaget. Arrangörer av tävlingar skall även i fortsättningen vara de enskilda trav- och galopporganisationerna.

Utredningen föreslår att Kungl. Maj:t ger bolaget rätt att anordna eller låta anordna totalisatorvadhållning vid hästtävlingar. Bolaget skall sålunda besluta i vilken utsträckning de tävlingsanordnande organisationerna skall få arrangera totalisatorvadhållning. Med sådan beslutanderätt kommer bolaget att få väsentliga möjligheter att styra och samordna totalisatorverksamheten. I avtalet mellan staten och sporten bör bl. a. överenskommas att bolaget skall ansvara för att trav- och galoppsport skall förekomma i rimlig fördelning på olika platser i landet.

Utredningen anser att det ekonomiska fördelningssystemet mellan staten och sporten bör utformas så att det befrämjar effektiviteten inom sporten. Statens andel av totalisatormedlen bör bli proportionell mot omsättningen. Bolaget bör svara för att statens andel av totalisatormedlen levereras in till statsverket. Det blir sedan en uppgift för bolaget att besluta i vilken utsträckning tävlingsanordnande organisation skall bidra till att täcka statens andel resp. behålla för egen del. Utredningen anser att bolaget genom sina beslut om vinstavdragens fördelning får möjligheter att påverka sportens utveckling på ett sådant sätt att helheten bäst tillgodoses. Bolaget skall utöva kontroll över de tävlingsanordnande organisationernas ekonomi.

Om fördelarna med bolaget skall kunna vinnas fullt ut, är det enligt utredningen nödvändigt att bolaget har vissa medel att självt förfoga över. Fördelningen av vinstavdragen bör därför utformas så att bolaget skall kunna fondera medel. Med dessa medel skall bolaget kunna ingripa på olika sätt för att stödja enskilda tävlingsanordnare. Bolaget bör också uppbära totalisatormedel för att bekosta sin egen administration och vissa för trav- och galoppsporten gemensamma utgifter. Avsikten med bolagets ekonomiska verksamhet är att fördela hästsportens

överskott från totalisatorverksamheten och inte att driva rörelse i vinstsyfte. För att möjliggöra fonderingarna bör bolaget göras skattepliktigt endast för inkomst av fastighet.

Utredningen föreslår att riksskatteverket blir beskattningsmyndighet för totalisatorspelet. Utredningen föreslår att verket likaså skall utfärda bestämmelser för vadhållningen. Lantbruksstyrelsens tillsyn över de tävlingsanordnande organisationernas förvaltning föreslås upphöra. Samhällets kontroll i detta avseende kommer i stället att utövas genom de statliga ledamöterna i bolagsstyrelsen. Lantbruksstyrelsens funktioner i fråga om totalisatorverksamheten försvinner därmed. Lantbruksstyrelsen skall dock givetvis även i fortsättningen utöva den kontroll över hästsporten som ankommer på styrelsen i egenskap av veterinär fackmyndighet.

Remissyttrandena

Utredningens förslag att överlåta bestämmanderätten i vissa totalisatorfrågor till en av hästsportens organisationer bildad central association har fått ett positivt bemötande av remissinstanserna. Sålunda ser *statskontoret* positivt på förslaget att associationen handlägger frågor av policy- och förvaltningskaraktär. Enligt *statskontoret* kan fördelar med en sådan ordning vinnas även ur rationaliserings- och effektivitetssynpunkt. *RRV* anser likaså att sporten inom ramen för vissa fastställda principer bör få ta ansvaret för en ekonomisk samordning mellan trav och galopp och mellan olika anordnare av tävlingar samt för en framtida strukturrationalisering. Bland dem som i övrigt biträder förslaget kan nämnas *lantbruksstyrelsen*, *länsstyrelserna i Östergötlands, Kalmar, Gotlands och Örebro län*, *Svenska kommunförbundet*, *LRF*, *Sveriges Riksidrottsförbund*, *Svenska lantarbetareförbundet*, *Svenska galoppSPORTENS centralförbund*, *Svenska travSPORTENS centralförbund*, *Travtränarnas riksförbund* och *Riksförbundet för Sveriges travhästägare*.

Svenska galopptränarföreningen avstyrker inrättandet av en central association, i vilken galoppSPORTEN ingår. Enligt föreningens mening bör galoppSPORTEN få fortsätta att vara oberoende av travSPORTEN. Därtill fordras dock att galoppen ges särskilda ekonomiska förmåner. Enligt *AB Tipstjänst* bör all sport, som skall stödjas av staten, erhålla stödet över statsbudgeten.

Några remissinstanser har synpunkter på utredningens förslag att associationen skall göras skattepliktig endast för inkomst av fastighet. *Riksskatteverket* avstyrker sålunda begränsningen i fråga om skattskyldighet. *1972 års lotteriutredning* och *Svenska penninglotteriet AB* anser att den föreslagna associationen inte har sådana likheter med *AB Tipstjänst* och *Svenska penninglotteriet AB* att några jämförelser med dem kan göras i fråga om skattskyldighet. *Lantbruksstyrelsen* förordar att

möjlighet skapas för associationen att göra skattefria fonderingar bl. a. för att ge sporten möjligheter att balansera växlingar i de allmänna konjunkturerna.

Departementschefen

Intresset för trav- och galoppsport är stort. Sporten har en bred förankring hos det svenska folket. Sportens betydelse som näring kan be-lysas genom antalet anställda. Antalet heltidssysselsatta personer uppskattas sålunda till 1 400. Härtill kommer den deltidсанställda personalen som uppgår till nära 4 000 personer.

Sporten är ekonomiskt beroende av den totalisatorvadhållning som de tävlingsanordnande organisationerna får arrangera. Enligt lotteriförordningen (1939: 207) prövar Kungl. Maj:t fråga om tillstånd till vadhållning med totalisator vid kapplöpning eller annan tävling. Innehavare av totalisatorstillstånd skall följa de särskilda föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar. Tillsynen över och kontrollen av totalisatorverksamheten utövas av lantbruksstyrelsen.

Av totalisatoromsättningen får 65—80 % återbetalas till spelarna och resten — vinstavdraget — fördelas mellan tävlingsanordnarna och statsverket enligt skalor som fastställs av Kungl. Maj:t. Olika skalor gäller för travtävlingar och galopptävlingar. Skalorna är beräknade så att tävlingsanordnarna skall få täckning för sina omkostnader i samband med tävlingarna och totalisatorspelet. Bland omkostnaderna ingår utgifterna för penningpriser. Härigenom kommer totalisatormedlen även hästägare och andra som är verksamma inom trav- och galoppsporten till godo. Skalorna, som ändrats vid ett flertal tillfällen, är utformade på sådant sätt att statens andel av vinstavdraget stiger vid ökande omsättning.

Totalisatorvadhållning anordnas f. n. vid travtävlingar av 31 organisationer och vid galopptävlingar av fyra organisationer. År 1972 omsatte travsporten 695 milj. kr. och galoppsporten 32 milj. kr. på totalisatorspel. Härav inlevererades 89,8 milj. kr. resp. 2,3 milj. kr. till statsverket.

Kostnaderna för tävlingsverksamheten har under senare år ökat kraftigt. Däremot har inte totalisatorspelet ökat i en takt som kompenserar kostnadsstegringarna. Detta gäller framför allt inom galoppsporten. Organisationerna inom denna sport föreslog därför en statlig översyn av verksamheten. I enlighet med Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade jag år 1971 en sakkunnig med uppdrag att utreda frågor rörande galoppsporten. Sedan det visat sig att också travsportens ekonomi snabbt försämrades utvidgades den sakkunniges uppdrag till att även omfatta denna sportgren. Den sakkunnige, som antog namnet trav- och galopp-

sportutredningen, har avlämnat betänkandet (Ds Jo 1972: 8) Trav- och galoppsport i Sverige.

Enligt utredningens mening har det nuvarande systemet med tillstånd till de enskilda organisationerna att i viss bestämd utsträckning anordna totalisatorvadhållning liksom också sättet för totalisatormedlens fördelning mellan staten och organisationerna lett till en inte tillräckligt planerad utveckling av trav- och galoppsporten. För att få en ändring tillstånd föreslår utredningen att sporten som kollektiv får ökade befogenheter i fråga om totalisatorverksamheten. Sporten bör därmed också åläggas att uppfylla vissa krav i fråga om tävlingsverksamhetens struktur m. m. Utredningens förslag förutsätter ingen ändring av riksdagens beslut år 1960 om vinstavdragens storlek.

Enligt utredningens mening bör verksamheten organiseras på följande sätt.

Svenska travsportens centralförbund och Svenska galoppsportens centralförbund bör bilda en central association i aktiebolagsform. Ansvaret för den samlade totalisatorverksamheten bör läggas på detta bolag. Bolaget bör därför bemyndigas att anordna eller låta anordna totalisatorvadhållning i samband med trav- och galopptävlingar. Bolaget fastställer därmed dag och plats för tävlingar med totalisatorvadhållning. Statens andel av totalisatormedlen föreslås beräknad efter en fast procentsats av omsättningen. Enligt utredningens mening bör bolaget svara för inbetalningen av denna andel. Det skall vara bolagets uppgift att fördela sportens andel mellan anordnande organisationer. Denna fördelning förutsätter utredningen ske på det sätt som bäst kan främja en rimlig struktur av verksamheten.

De närmare riktlinjerna för bolagets verksamhet bör enligt utredningens mening fastställas i ett avtal mellan staten och sporten. Staten bör ges inflytande i bolaget genom styrelsrepresentation. Utredningen anser det nödvändigt att bolaget kan fondera viss del av sportens totalisatormedel för att kunna stödja olika organisationer. För att möjliggöra sådana fonderingar bör bolaget befrias från annan inkomstskatt än inkomst av fastighet. Den närmare kontrollen av vadhållningen och de tävlingsanordnande organisationerna bör ej längre åvila lantbruksstyrelsen. Utredningen anser att riksskatteverket i stället skall svara för tillsynen av vadhållningen.

Remissinstanserna är positiva till förslaget att inrätta en central association. Några remissinstanser avstyrker dock utredningens förslag att begränsa bolagets skattskyldighet.

Enligt min mening bör organisationerna inom trav- och galoppsporten ha ett gemensamt intresse av att tävlingsverksamheten i landet bedrivs på ett sätt som svarar mot publikintresset. Jag finner det därför riktigt att dessa organisationer får ett ökat ansvar för verksamhetens bedrivande.

Jag kan därför biträda utredningens förslag att samordna totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar under ett av sportens organisationer bildat centralt aktiebolag. Även om en viss koncentration av tävlingsverksamheten på sikt kan bli nödvändig, anser jag att bolaget bör verka för att såväl trav- som galopptävlingar skall kunna bedrivas med rimlig fördelning på olika platser i landet.

Med anledning av utredningens förslag har jag uppdragit åt den tidigare nämnda sakkunnige att ta upp förhandlingar med företrädare för trav- och galoppförbunden. Därvid har avtalats att förbunden skall bilda ett aktiebolag. Enligt avtalet skall bolaget verka för att såväl trav- som galopptävlingar skall kunna bedrivas med rimlig fördelning på olika platser i landet. Bolaget skall därvid ta hänsyn till sportsliga, publikmässiga och ekonomiska förutsättningar för verksamheten. Bolaget bemyndigas anordna eller låta tävlingsarrangerande organisation anordna vadhallning med totalisator vid offentliga trav- och galopptävlingar. Bolaget bestämmer för varje organisation dag och plats för tävlingar med vadhallning. Organisation som erhåller tillstånd av bolaget att anordna vadhallning skall vara ansluten till trav- eller galoppförbundet.

Enligt avtalet skall av vinstavdraget ett belopp motsvarande tolv procent av insatssumman levereras in till statsverket. Bolaget har rätt att föreskriva att tävlingsanordnande organisation skall betala in viss del av återstoden av vinstavdraget till bolaget. Sådana avgifter skall bolaget fördela mellan organisationerna eller fondera för senare disposition. Härvid skall bolaget beakta galoppsportens och de mindre travbanornas särskilda behov. Av disponibla medel får bolaget också täcka erforderliga kostnader för sin egen administration och gemensamma ändamål för sporten. De fonderade medlen får endast användas för att stödja de tävlingsanordnande organisationerna på olika sätt. För den fondering som sker skall bolaget åtnjuta avdrag vid inkomsttaxering. Avdrag får dock inte åtnjutas för avsättning i den mån denna medför att fonderade medel kommer att överstiga fem procent av omsättningen vid totalisatorspel i landet närmast föregående kalenderår.

Bolaget skall enligt avtalet pröva budgeten för tävlingsanordnande organisation. Bolaget skall också göra en vidare bedömning av de lokala förutsättningarna för hästsportverksamhet och verka för att de som yrkesmässigt arbetar inom trav- och galoppsport ges tillfredsställande förhållanden i fråga om arbetsmiljö, trygghet i anställningen och utbildning.

Myndighet som Kungl. Maj:t förordnar meddelar bestämmelser för och utövar tillsyn över totalisatorvadhållningen. Det skall härutöver åligga bolaget att tillse att formerna för vadhållningen och tävlingsverksamheten är betryggande.

Slutligen sägs i avtalet att styrelsen för bolaget skall bestå av åtta ledamöter, varav Kungl. Maj:t utser fyra, däribland ordföranden. Avtalet

avses träda i kraft den 1 januari 1974 och gälla t. o. m. den 31 december 1978.

För egen del anser jag mig kunna biträda vad som sålunda avtalats. Bolaget ges enligt min mening goda förutsättningar att styra sporten på ett ur olika synpunkter positivt sätt. I bolagets uppgifter ingår enligt avtalet att bl. a. verka för att de inom sporten anställda får tillfredsställande arbetsförhållanden och utbildning.

Efter samråd med chefen för finansdepartementet vill jag framhålla att det bör ankomma på anordnaren av vadhallningen att svara för inbetalning av statsverkets andel av vinstavdraget. Liksom hittills bör medlen betalas in omgående. Riksskatteverket bör bemyndigas att utöva tillsyn över och ge närmare anvisningar för totalisatorvadhallningen. Bestämmelser i dessa hänseenden bör kunna meddelas av Kungl. Maj:t.

Med hänsyn till bolagets befogenheter vad gäller totalisatorverksamheten finner jag det vara riktigt att staten får ett avgörande inflytande i bolagets styrelse. Bolagets intäkter kommer huvudsakligen att utgöras av avgifter från de tävlingsanordnande organisationerna och av överskott på vadhallning, som bolaget anordnar i egen regi. De största utgiftsposterna blir bidrag till tävlingsarrangörer och egna administrationskostnader. En av bolagets främsta uppgifter blir att fördela sportens andel av totalisatormedlen mellan arrangörerna. Någon skyldighet för bolaget att fortlöpande fördela samtliga tillgängliga medel skall inte föreligga utan bolaget bör kunna reservera medel för framtida utgifter. Sådana fonderingar blir av stor betydelse bl. a. för bolagets möjligheter att undvika återkommande krav om ändringar i fördelningen av vinstavdragsmedlen mellan staten och sporten. Fonderingarna underlättas om avsättning kan ske med obeskattade medel. Chefen för finansdepartementet avser att senare återkomma med förslag i denna och andra frågor av skatterättslig natur som det nu angivna arrangemanget för trav- och galoppsporten kan ge upphov till.

Jag vill slutligen framhålla att avsikten är att bolaget skall bedriva sin verksamhet på sådant sätt att ekonomiska insatser från statens sida till trav- och galoppsporten, utöver vad jag tidigare angivit, i fortsättningen inte skall bli behövliga.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. godkänna de av mig förordade riktlinjerna för totalisatorverksamheten vid trav- och galopptävlingar, m. m.,
2. bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Svenska travsportens centralförbund och Svenska galoppsportens centralförbund i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag anfört i det föregående.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:st Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

